

Statistikdokumentation for Kvægbestanden 2024

1 Indledning

Formålet med denne statistik er at belyse kvægbestanden i Danmark. Statistikken anvendes bl.a. til prognoser over kommende slagtninger af kvæg. Kvægbestanden har været opgjort efter forskellige metoder siden 1946, men er i sin nuværende form sammenlignelig fra 2008 og frem.

2 Indhold

Statistikken er en kvartalsvis opgørelse af det totale antal kvæg i Danmark, i grupperne tyre og stude, kvier samt køer af forskellig art, baseret på oplysninger fra Kvægdatabasen samt fra det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR), hvor alt kvæg skal være registreret. Kvægbestanden opdeles geografisk efter regioner og landsdele.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken over kvægbestanden er en opgørelse over det totale antal kvæg i Danmark. Statistikken opgøres den sidste dag i hvert kvartal baseret på oplysninger fra det [Centrale HusdyrbrugsRegister \(CHR\)](#) og Kvægdatabasen, hvor alt kvæg er registreret på individ niveau. Antallet af kvæg er opgjort på hoved- og undergrupper af kvæg, hvor hovedgrupperne er: Tyre og stude, Kvier samt Køer. Endvidere inddeles statistikken geografisk efter regioner samt særlige landbrugslandsdele.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Kvægbestanden inddeles i følgende tre hovedgrupper: Tyre og stude, Kvier samt Køer. Derudover inddeles kvægbestanden efter køn i han- og hundyr. Hovedgrupperne inddeles i følgende undergrupper:

Tyre og stude

- Tyre- og studekalve, under 1/2 år
- Tyre- og studekalve, 1/2-1 år
- Tyre- og studekalve i alt
- Tyre- og stude, 1-2 år
- Tyre- og stude, 2 år og derover
- Tyre- og stude i alt

Kvier

- Kviekalve, under 1/2 år
- Kviekalve, 1/2-1 år
- Kviekalve i alt
- Kvier, 1-2 år drægtige
- Kvier, 1-2 år i alt
- Kvier, 2 år og over, drægtige
- Kvier, 2 år og over, i alt
- Kvier i alt

Køer

- Malkekøer
- Ammekøer

Geografisk opdeling

Geografisk opdeles kvæget på [landbrugslandsdele](#).

2.3 Sektordækning

Landbrugssektoren.

2.4 Begreber og definitioner

CHR nummer: CHR nummer er det nummer, som en besætning er registreret med i Miljø- og Fødevareministeriets Centrale HusdyrbrugsRegister. Hver enkelt kreatur har sit unikke ID-nummer i CHR.

Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR): CHR er Fødevarestyrelsens database til registrering af besætninger og husdyr. CHR blev etableret i 1993. På Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside kan læses mere om dette.

Drægtige kvier: Drægtige kvier er kvier der er erklæret drægtige og kvier der er insemineret for mere end 3 måneder siden tællingsdagen.

Kvæg: Kvæg er defineret som hornkvæg. Hornkvæg er tamdyr af arten *Bos taurus* og *Bubalus bubalis*, herunder hybrider såsom Beefalo.

Kvægdatabase: Kvægdatabase er en central database over kvæg der rummer data, som indberettes af kvægbrugerne eller overføres fra blandt andre bl.a. Kvægavlsforeningerne, mejerier, slagterier, DAKA, øre-mærkefabrikanter og praktiserende dyrlæger.

2.5 Enheder

Enheden er antal dyr/kvæg.

2.6 Population

Statistikken dækker alt kvæg i Danmark.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker tidsperioden fra første kvartal 2008 (31. marts 2008) og frem. Ældre tidsserier beskrives under *Sammenlignelighed over tid*.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Måleenheden er antal kvæg.

2.11 Referencetid

Tællingsdagen er den sidste dag i kvartalet, dvs. 31. marts, 30. juni, 30. september og 31. december.

2.12 Hyppighed

Kvartalsvis.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Der er hjemmel til at indhente oplysningerne i henhold til lov om Danmarks Statistik § 8.

Statistikken falder ind under Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1165/2008 af den 19. november 2008 om statistikker om husdyrbestande og kødproduktion.

2.14 Indberetningsbyrde

Statistikken om kvægbestanden er baseret på administrative registre. Der er derfor ingen direkte indberetningsbyrde i forbindelse med opgørelsen af denne statistik. Data administreres af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Fødevarerstyrelsen og SEGES Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

2.15 Øvrige oplysninger

For at stabilisere og regulere markedet for mejeriprodukter inden for EU, har der i perioden fra 1984 og indtil 1. april 2015 været tildelt årlige mælkekvoter. For hvert medlemsland blev der fastsat en produktionsmængde, for hvilken der blev garanteret en rentabel salgspris. For yderligere produktion blev opkrævet en afgift (superafgift) af en sådan størrelse, at denne produktion blev urentabel.

3 Statistisk behandling

Data til opgørelse af kvægbestanden indsamles kvartalsvist fra to registre: Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR) og Kvægdatabasen. I CHR er hvert enkelt dyr registreret med et individnummer, fødselsdato og køn mv. Disse data kobles med oplysninger fra Kvægdatabasen, hvor der indhentes oplysninger om hvorvidt kvierne er drægtige eller ej. Når alle registerdata er valideret, grupperes de efter type, alder og geografi.

3.1 Kilder

Data indsamles fra to kilder:

- [Det Centrale HusdyrbrugsRegister \(CHR\)](#), der administreres af Fødevarestyrelsen.
- Kvægdatabasen, som ejes og administreres af SEGES, der er en del af Landbrug & Fødevarer.

CHR er Fødevarestyrelsens database til registrering af besætninger og husdyr. CHR har flere anvendelsesformål, hvor det primære formål er veterinært, bl.a. til en hurtig og effektiv smitteopsporing ved udbrud af sygdomme, som fx BSE eller mund- og klovsyge. Derfor er kontrollen med oplysningerne i registret højt. I registret har hvert enkelt dyr et unikt individnummer (CKR-nummer), som består af besætningsnummer og individnummer indenfor besætningen. Registret indeholder oplysninger om bl.a. fødselsdag, køn og brugsart fx malkekvæghold og kødkvæghold. Hvert dyr er tilknyttet et CHR-nummer, og hvert CHR-nummer er knyttet til en ejendommen (matrikelnummer) og dermed til en fast geografiske position. CHR bliver løbende opdateret med oplysninger fra Kvægdatabasen om til- og afgang af dyr på de enkelte ejendomme (køb/salg af dyr, kælving, slagtning, eksport af dyret og døde dyr), samt med oplysninger om leverandører og aftagere af kvæg. Endvidere bliver afgang af slagtedyr verificeret af slagterierne og de selvdøde dyr af destruktionsanstalterne. Der kan læses mere om CHR på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#).

Kvægdatabasen rummer grunddata fra CHR samt data, som indberettes af kvægbrugerne eller overføres fra andre: Kvægavlsforeningen Viking, mejerier, slagterier, DAKA, øre-mærkefabrikanter og dyrlæger. Kvægdatabasen betjener i overvejende grad kvægbrugerne som et værktøj til at styre bedriften bedst muligt med henblik på opnåelse af god drift. Endvidere bliver alle lovpligtig registreringer på hver enkelt kreatur overført til CHR, dvs. oplysninger fra Kvægdatabasen opdaterer CHR.

I forbindelse med udarbejdelsen af statistikken suppleres CHR data med oplysninger om kviernes alder og drægtighed fra Kvægdatabasen. En kvie defineres som drægtig, når hun er erklæret drægtig eller hun er insemineret for mere end 3 måneder siden.

3.2 Indsamlingshyppighed

Data indsamles hvert kvartal.

3.3 Indsamlingsmetode

Data til denne statistik indsamles direkte fra administrative registre.

3.4 Datavalidering

Alle data modtages på bedrift niveau identificeret via CHR nummeret. I forbindelse med modtagelsen af data på bedrift niveau modtages desuden også en summerede opgørelse af antal: tyre og stude samt kvier fordelt på alder, malkekøer, ammekøer, køer i alt, og endelig kvæg i alt. Efter databehandlingen (se evt. næste afsnit) valideres de aggregerede data dannet af Danmarks Statistik med den summerede opgørelse modtaget fra CHR. Kvartalets tal sammenlignes også med data fra seneste opgørelse samt samme tidspunkt året før.

3.5 Databehandling

For hvert CHR-nr. i CHR-registret optælles antallet af dyr fordelt på de forskellige hoved- og aldersgrupper (se 2.2 Grupperinger og klassifikationer). Hovedgrupperne: Tyre og Stude, Kvier samt Køer, som opdeles i Malkekøer og Ammekøer. Tyre og Stude samt Kvier fordeles derudover i aldersgrupper.

Oplysninger om kvierne er drægtige eller ej, hentes fra Kvægdatabasen. En drægtig kvie er defineret som en kvie, der i Kvægdatabasen er registreret som: Er erklæret drægtige eller Insemineret for mere end 3 måneder siden tællingsdagen. På baggrund af disse oplysninger, beregnes for hvert CHR-nr. procent drægtige kvier for Kvier 1-2 år og procent drægtige Kvier 2 år og over. De beregnede procent drægtige kvier for Kvier 1-2 år og Kvier 2 år over, anvendes for hvert enkelt CHR-nr. i CHR-registret. Alt opdeles derudover geografisk på Regioner og Landsdele.

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Opgørelsen anvendes af landbrugets organisationer, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt EU, som grundlag for udarbejdelse af prognoser for slagtninger af kvæg. Antallet af kvæg anvendes ligeledes i forbindelse med forskellige økonomiske og miljømæssige opgørelser og analyser. Der er ikke lavet nogen undersøgelse af brugernes tilfredshed, men hovedindtrykket er, at de fleste brugere er tilfredse med statistikken.

4.1 Brugerbehov

Opgørelsen af kvægbestanden er af stor interesse for landbrugets organisationer som fx Landbrug & Fødevarer, slagtervirksomheder, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, EU, forsknings- og uddannelsesinstitutioner, samt interesserede borgere i bred almindelighed. Kvægbestanden danner bl.a. grundlag for udarbejdelse af prognoser for slagtninger af kvæg samt i forbindelse med forskellige økonomiske og miljømæssige opgørelser og analyser.

4.2 Brugertilfredshed

Der findes ikke en ekspertgruppe knyttet til statistikken, men der er løbende dialog med statistikken brugere.

4.3 Fuldstændighed af data

Statistikken lever op til kravene i EU-forordningen 1165/2008.

5 Præcision og pålidelighed

Pålideligheden af variablerne for kvæg vurderes at være god. Oplysningerne om kvæg stammer fra Fødevarestyrelsens database det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR) og kvægdatabasen som ejes SEGES. Der er en stor kontrol af data i disse registre, da det er lovpligtigt at alt kvæg skal være registreret i CHR.

5.1 Samlet præcision

Data til opgørelse af kvægbestanden stammer fra registre, hvor det er lovpligtigt at alt kvæg skal være registreret. Der er derfor god grund til at antage, at statistikken er meget præcis i forhold til at måle den samlede lovlige kvægbestand. Kvæg der holdes ulovligt indgår ikke i statistikken, hvilket ikke forventes af have nogen betydelig effekt på resultatet.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Statistikken er en totalopgørelse af antal kvæg baseret på data fra administrative registre. Der er derfor ingen stikprøveusikkerhed.

5.3 Anden usikkerhed

Det største usikkerhed for denne statistik bunder i manglende eller sene opdateringen af de administrative registre, som ligger til grund for opgørelsen. Men det anses at være meget lille, da det er lovpligtigt at opdatere inden for 7 dage.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Statistikken over kvægbestanden er en total opgørelse, baseret på administrative registre, hvor det er lovpligtigt, at alt kvæg skal være registreret. Det må derfor antages, at det data der anvendes til at producere statistikken er retvisende og gennemarbejdet. Det vurderes på den baggrund, at statistikken danner et pålideligt grundlag for anvendelse af tallene og for udarbejdelse af prognoser og analyser.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken offentliggøres kvartalsvis, ca. tre uger efter den sidste dag i referencekvartalet. Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til planlagte udgivelsestider.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udkommer kvartalsvis, ca. tre uger efter tællingsdagen, som er den sidste dag i kvartalet, dvs. 31. marts, 30. juni, 30. september og 31. december. Der offentliggøres kun endelige tal.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til det forud annoncerede udgivelsestidspunkt i udgivelseskalendareren.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er i sin nuværende form, fuldt ud sammenlignelig fra og med første kvartal 2008. Der er derudover meget høj sammenlignelighed med tidligere opgørelser af kvægbestanden. Dertil er der stor sammenlignelighed med Landbrugs- og gartneritællingen, som medtager alle bedrifter på mindst 5 hektar. Da statistikken er forordningsbestemt, er der også høj grad af sammenlignelighed med andre EU-lande, der leverer tilsvarende statistikker til Eurostat.

7.1 International sammenlignelighed

Data for samtlige EU-lande kan findes på [Eurostats hjemmeside](#). Alle EU-lande er underlagt samme forordning, således at statistikkerne produceres efter fælles retningslinjer og principper. Danmark Statistik leverer hvert halve år nogle særlige aggregeringer af data til Eurostat, som ikke offentliggøres nationalt.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Kvægbestanden har været opgjort for hele landet siden 1946 efter forskellige opgørelsesmetoder, men er i sin nuværende form fuldt ud sammenlignelig fra og med første kvartal 2008.

Før 2008 blev den samlede kvægbestand estimeret ved at koble identifikationsnumre fra kvægregistre med det landbrugsstatistiske registersystem og de matchende bedrifter ratioestimeret med basis i landbrugets tællingsregister. Hver bedrift havde en opregningskoefficient, der var skabt i forbindelse med stratificering og udvælgelse af stikprøven til landbrugs- og gartneritællingen.

Ved beregningen af de mellemliggende kvægbestande, mellem de årlige landbrugs- og gartneritællinger, blev anvendt som udgangspunkt de oplyste CHR-numre for landbrugs- og gartneritællingen. Hvis numrene umiddelbart blev fundet i CHR-registret på tællingsdagen, var kvægbestanden kendt. Hvis CHR-nummeret fra landbrugs- og gartneritællingen ikke blev fundet, antog man at besætningen var ophørt og den blev medtages med et nul. Kvægbestanden på de nytilkomne besætninger, fra CHR-udtrækket ved landbrugs- og gartneritællingen til det aktuelle opgørelsestidspunkt, blev inddraget som en forøgelse af kvægbestanden for den matchende del af besætningerne.

I 2003 blev drægtige kvier udvidet til at omfatte. Kvier, der er erklæret drægtige, Kvier, der er insemineret indenfor tre måneder og Kvier, der er insemineret for mere end tre måneder siden.

I 2000 gik statistikken fra at være skemabaseret til at anvende administrative registre. I den forbindelse viste det sig, at andelen af Drægtige kvier i forhold til Kvier i alt var væsentlig forskellig fra tidligere. Årsagen til den store forskel var forskellige definitioner af drægtige kvier mellem den skemabaserede opgørelse og den registerbaserede. For den skemabaserede var drægtige kvier defineret som; ”alle kvier, der var løbet eller insemineret”, mens at i Kvægdata-basen omfattede drægtige kvier, de kvier, der efter inseminering er konstateret at være drægtige.

Derudover viste det sig, at sammenligning af dyrenes alder var et forhold, hvor der var en tydelig ændring. Handyr og kvier fandtes i højere grad i de ældre aldersgrupper i CHR. Forklaringerne kan være flere. Hvis kvægavleren ved de tidligere kvægtællinger udfyldte skemaet senere end tællingsdagen, uden at korrigere for hændelser efter tællingsdagen, vil dyrene af den grund være en anelse hyppigere i de yngre aldersgrupper, mens der er en tendens til at dyrene er lidt længere i registret. Disse forhold er ikke væsentlige, når opgørelser efter samme metode sammenlignes.

I 1980 blev kvierne delt i Drægtige og Ikke drægtige. Oplysningen om andelen af drægtige kvier anvendes til prognosebrug. I 1976 blev kalvene aldersopdelt yderligere i halvårsgrupper. I 1974 ændres såvel opgørelsesmetode som tællingsgrupper for at bringe det danske system i overensstemmelse med EF-direktiverne. Tællingsgrupperne blev i den forbindelse udvidet med oplysninger om alder og køerne blev inddelt i Malkekøer og Ammekøer. I 1946 kom statistikken til at omfatte hele landet, mod tidligere kun landkommuner.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Hvert år offentliggøres Landbrugs- og gartneritællingen, hvor antallet af kvæg opgøres på samme niveau som denne statistik. Se statistikbanktabellerne:

- [HDYR1](#): Husdyrbestanden efter areal, enhed og art
- [HDYR2](#): Husdyrbestanden efter enhed og besætningsstørrelse
- [HDYRO7](#): Husdyrbestanden efter område, enhed og art

Forskellen mellem Kvægbestanden og Landbrugs- og gartneritællingen er, at Landbrugs- og gartneritællingen er baseret på en stikprøve over landbrugsbedrifter på mindst 5 hektar eller en produktion mindst svarende hertil, mens Kvægbestanden er en total opgørelse over alt kvæg i Danmark. Se statistikdokumentation for Landbrugs- og gartneritællingen for yderligere information.

7.4 Intern konsistens

Ikke relevant for denne statistik.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives indtil 2023 halvårligt i [Nyt fra Danmarks Statistik](#) og offentliggøres kvartalsvist i statistikbanken under [Husdyr](#). Derudover indgår tallene i [Statistisk Tiårsoversigt](#) og indtil 2017 i [Statistisk Årbog](#). Se mere på statistikkens [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken offentliggøres indtil 2023 halvårligt i Nyt fra Danmarks Statistik om [Kvægbestanden](#).

8.5 Publikationer

Statistikken indgår i [Statistisk Tiårsoversigt](#) og indtil 2017 i [Statistisk Årbog](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Husdyr](#) i tabellen:

- [KVAEG5](#): Kvægbestanden efter område og art

8.7 Adgang til mikrodata

Der er ikke adgang til statistikens bagvedliggende mikrodata.

8.8 Anden tilgængelighed

Data leveres halvårligt til [Eurostat](#). Her leveres også tal i nogle aggregeringer, der ikke offentliggøres nationalt. Disse tal er tilgængelige i Eurostats statistiske [Database](#) hvor der findes sammenlignelige tal fra samtlige EU-lande.

8.9 Diskretioneringspolitik

[Datafortrolighedspolitik](#) i Danmarks Statistik følges.

8.10 Diskretionering og databehandling

Statistikken offentliggøres på et detaljerings niveau, der ikke nødvendiggør diskretionering.

8.11 Reference til metodedokumenter

Ikke relevant for denne statistik.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevarerhverv. Den statistikansvarlige er Mona Larsen, tlf. 39 17 33 99, e-mail: mmla@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Fødevarerhverv, Erhvervsstatistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Mona Larsen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sankt Kjelds Plads 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

mlla@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 33 99

9.8 Faxnummer

N/A